

Till:

skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se

Kopia:

bert.krekula@skogsstyrelsen.se

Föreskrifter anläggning ny skog, Dnr 2017/525

Sámiid Riikkasearvi (SSR) har beretts tillfälle att lämna synpunkter på Skogsstyrelsens förslag till nya föreskrifter avseende anläggning av ny skog, *dnr 2017/525*, med anledning härav avger SSR följande yttrande.

SSR är en politisk obunden intresseorganisation för rennäringen och samiska näringslivs- och samhällsfrågor. Organisationens syfte är att tillvarata och främja de svenska samernas ekonomiska, sociala, rättsliga, administrativa och kulturella intressen med särskild hänsyn till renskötseln och dess binäringars fortbestånd och sunda utveckling. SSR är ett demokratiskt organ och representerar samer anslutna till samebyar eller sameföreningar.

SSR är idag den organisation som företräder Sveriges samebyar i sin helhet samt flertalet sameföreningar.

SSR:s medlemmar har uttryckligen fastslagit att organisationen är den part som skall företräda näringen gentemot externa parter på nationell/regional/lokal nivå vid flera landsmöten senast i Umeå 2014. Landsmötet är SSR:s högsta beslutande organ.

Övergripande kommentarer på förslaget till nya föreskrifter

SSR vill inledningsvis lyfta fram att det är anmärkningsvärt att Skogsstyrelsen (SKS) i förslaget till nya föreskrifter möjliggör en öppning för ökade arealer av contortaplantager. SSR motsätter sig att förslaget till föreskrifter såsom det är utformats antas.

Effekterna av contorta har tydligt adresserats av såväl samebyar och SSR vid flertalet tillfällen vilket inte kan ha undgått SKS. Trädslaget contorta försämrar renbetet då dessa plantager inte släpper ner tillräckligt med ljus på marken. Effekten av minskat ljusinsläpp innebär att marklaven ”kvävs”. Contortaplantagerna hindrar också renen och dess skötare att komma fram i marken och genererar inte bara en minskad betesresurs utan även merarbete och ökade kostnader. SSR:s uppfattning är att contorta är att betrakta som ett renskötselimpediment.

Vidare vill SSR också lyfta fram att contortaplantagerna bidrar till att försvåra renskötselns anpassningsmöjligheter till effekterna av ett förändrat klimat. I sammanhanget måste också nämnas att monokulturer, vilket contortaplantager skapar, motverkar hållbara ekosystem, hållbara naturmiljöer och beteslandskap.

SSR menar att de eventuella ekonomiska vinster som contorta kan generera för skogsägaren inte kan betraktas som ett hållbart argument, vare sig samhällsekonomiskt eller miljömässigt. De kortsiktiga vinster som contortan eventuellt ger måste vägas mot de långsiktiga negativa effekter som det medför. SSR menar att kortsiktiga ekonomiska intressen inte kan ges företräde när konsekvenserna kan antas medföra betydande negativa effekter på naturmiljön och den biologiska mångfalden.

Ett flertal utredningar och uppdrag pågår som direkt berör contorta och dess effekt på naturmiljön. Att inte invänta resultaten från dessa utredningar innan nya föreskrifter antas är enligt SSR oansvarigt. Slutredovisning för några av dessa utredningar beräknas ske under innevarande år. Att invänta dessa resultat måste anses som skäligt mot bakgrund av att myndigheter i sina uppdrag skall utgå från bästa tillgängliga kunskap.

Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten har gett Artdatabanken i uppdrag att till slutet av 2018 ta fram vetenskapligt underlag för hur stora risker som främmande arter utgör för inhemsk biologisk mångfald. Artdatabanken har sen tidigare klassat contorta som hög risk utifrån invasionspotential och ekologisk effekt. Resultatet bör beaktas innan beslut om ändringar i SvL genomförs.

Skogsforsks arbete med att kartlägga contortans självspredning pågår och även det resultatet bör beaktas innan SKS beslutar om att öppna upp för ytterligare arealer contortaplantage.

SSR anser att nya föreskrifter ska omfatta ett förbud mot nyplantering av contorta.

Särskilda kommentarer till föreskriftsförslaget

§20:

SSR anser att det är positivt att SKS förstår och lyfter behovet av att samebyarna måste få ha insyn i processen, lämna sina synpunkter och bli hörda, inte bara vid slutavverkningar utan även vid återväxtåtgärder (markberedning, förnygringsmetod och val av trädslag). SSR vill dock påtala att samebyarnas synpunkter och eventuella invändningar måste tillmätas en reell betydelse för att få effekt.

Gällande frågan om förnygring med contorta så är SSR:s absoluta krav att samråd ska ske inom hela renskötselområdet, dvs även omfatta vinterbetesmarkerna, där contortaplantagerna orsakar stor skada för renen och för renskötseln.

Att samebyarna ska beredas tillfälle till samråd är en bit på vägen, men med hänvisning till den internationella rätten så ska även FPIC (*Fritt och i förväg informerat samtycke*) råda vid samråd. SSR erinrar också om att det i den nationella lagstiftningen lyfts fram att åtgärder som påtagligt försvårar för renskötseln och samebyarna inte är tillåtna. Contortaplantage är en sådan åtgärd som medför att samebyarna inte kan använda ett område, dvs de fräntas rätten att bruka marken för renbete. En sådan åtgärd kan inte ses som tillåtlig.

§28:

SSR har ingen uppfattning gällande val av contorta söder om 60 breddgraden, i teorin kan det innebära en liten lättnad på trycket i renskötselområdet. SSR är dock tveksam till att det innebär någon skillnad för samebyarna i praktiken. SSR anser att begränsning i höglägen finns kvar är viktigt.

SSR ställer sig frågande till vad för typ av ”speciella skäl” som kan göra att SKS får medge undantag då det saknas underlag för att kunna ta ställning. SSR vill dock framföra att contortans effekter på naturmiljön måste utredas även i detta avseende, om det uppstår negativa effekter på naturmiljön ska contorta ej användas.

Allmänna råd 2§:

SSR anser att ”berörd sameby” inte enbart grundar sig på samebyarnas betesområden utan här måste även områden som exempelvis flyttleder, anläggningar mm tillmätas betydelse. Som tidigare nämnts är det bra att samrådsmöjligheten även innefattar föryngringsåtgärder.

SSR uppfattning är att det är bra att det krävs ett nytt samråd om skogsägare tänker avvika från det som sagts vid tidigare samråd, exempelvis om hjälpplantering ska ske. SSR förutsätter att det allmänna rådet innefattar hjälpplantering. Vidare utgår SSR från att även vinterbetesmarkerna omfattas.

Allmänna råd till 7 kap 7a§:

SSR delar inte SKS uppfattning om att contorta inte sprider sig längre än 100 m . Att SKS därför anser att det är möjligt öppna upp för contortaplantager 900 m närmare reservat, nationalparker är något som SSR inte stödjer. De allmänna råden i detta avseende måste omformuleras. Den föreslagna förändringen innebär en ökad risk att betesmarker som tidigare varit skyddade från contorta nu riskerar att bli obrukbara. SSR anser att det nuvarande kravet på 1000m från reservat m.m ska kvarstå. SSR ifrågasätter SKS ställningstagande i denna del. Att lägga fram ett förslag då kunskapen om contortans spridningsrisk är bristfällig är oansvarigt, FSC har bedömt den till hög risk och stor osäkerhet. SSR:s utgångspunkt är dock att contorta inte ska användas inom renkötselområdet.

Allmänna råd till 31 §:

SSR anser att det är bra att SKS tagit med att det även vid svåra passager är viktigt att skogsbruket tar hänsyn. Hänsyn måste även tas vid skogsbruksåtgärder på betesmarker, möjliggöra renens fria strövning över betesmarkerna samt möjligheten för samebyarna att nyttja gamla flyttleder.

Allmänna råd till 31§ SvL:

SSR anser att i den föreslagna texten är det bra att det lyfts hur contortaplantage förstör renbetesmarker och möjligheterna att bedriva renskötsel. SSR anser dock att SKS använder ordet SKA istället för BÖR i detta sammanhang.

Avslutande kommentarer

SSR anser att det är fundamentalt för renskötselns bestående och utveckling att tillgång till sammanhängande funktionella betesområden samt att dessa bevaras i hela renskötselområdet inklusive vinterbetesmarkerna. Renskötseln och till den knuten markanvändning är en bärande del av den samiska kulturen samt upprätthåller de rättigheter som renskötselrätten vilar på.

Den samiska markanvändningen utgår och bygger till stor del på att använda förnybara naturresurser. Historiskt har samer levt av det naturen gett och utvecklat ett sätt att leva genom att bruka men inte förbruka naturresurserna, vilket är en förutsättning för renskötselns fortlevnad, något som också är aktuellt idag.

För att renskötseln ska fortleva och utvecklas måste den samiska markanvändningen ges goda förutsättningar. En ekologisk långsiktighet och hushållning med naturresurser är en bärande del för att skapa möjligheter för en långsiktigt hållbar

renskötsel. Renskötseln utgör också en garanti för att bevara de höga miljö- och kulturvärden som finns inom Sápmi samt inom de områden som är utpekade för storslagen fjällmiljö.

Mot bakgrund av Contortans negativa effekter på renskötseln utövande och den direkta påverkan som plantagerna har på betesmarkerna så anser SSR att SKS förslag till nya föreskrifter inte kan antas på så sätt som SKS föreslår.

Sámiid Riikkasearvi

Jenny Wik Karlsson

Verksamhetschef

Maria Boström

Skogshandläggare